

MAGYAR NÉP

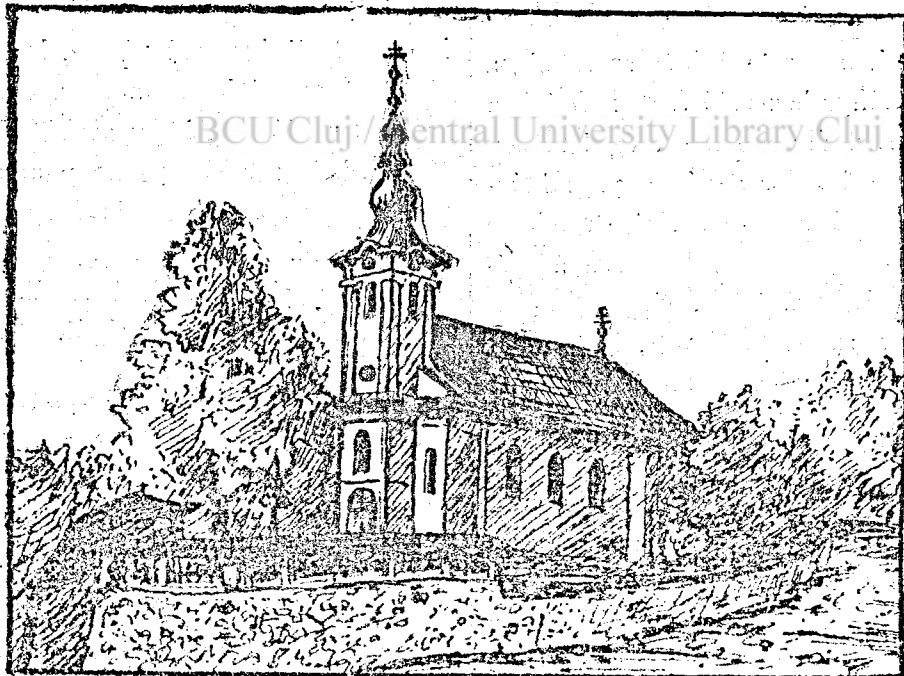
KÉPES HETILAP

<p>Előfizelési árak: 12 sz. évre 170.— L., félévre 95.— L. Egyes szám ára 4.— L. Külföldre egész évre 270.— L.</p>	<p>FŐSZERKESZTŐ: GYALLAY DOMOKOS</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Strada Baron L. Pop (v. Brassai-utca) 5. szám. Megjelenik minden szombaton.</p>
---	--	--

Tanulságok Székelyszentkirályon.

A „Magyar Nép” egyik régebbi számában megemlékeztünk a Székelyszentkirályon rendezett kulturhétről. Ez az esemény olyan tanulságokban bővelkedik, hogy méltatására szava kell térnünk,

szentelte fel. A templom főoltárát az első magyar király: Szent István és a magyar szent korona képei díszítik. A mellékoltárok egyiken pedig Szent István szobra áll. A templomban sok ősi, székely díszítmény van. Külön-

A székelyszentkirályi róm. kath. templom.

Székelyszentkirály község Udvarhelytől messze a Bosnyák patak kies völgyében fekszik. Lakói kivétel nélkül székelyek, római katolikus vallásúak. Szép temploma a község közepén, dombszélen épült. A templomot 1796-ban építtette Menyhárt András plebános pástorkodása révén a hívek áldozatkészségéből. A templomot Rudnay Sándor erdélyi róm. kath. püspök, aki később magyar hercegprímás lett,

sen érdekes falfestés látható a bejárat melletti első boltívben. Szentkirály esperes-plebánosa: Szabó János népének valósággal szerető atyja. A derék plebános az imperium változás után a nyugodt és kényelmes udvarhelyi tanári állást a szentkirályi plebánossággal cserélte fel. Szabó János népének igazi vezére, aki nemcsak Isten szent ígését hirdeti Szentkirályon, hanem arra is gondja

Szabó János esperes plebános

van, hogy népet nemzete iránti szeretetben, az ősök hagyományaihoz való ragaszkodásban nevelje. Ezenkívül állandóan ott ég lelkében a kérdés, hogyan lehetne a nép anyagi helyzetén valami módon segíteni? Ezért rendezte meg a szociális testvérekkel karöltve a *Székelyszentkirályi kulturhetet is*.

Nekem az a szerencse jutott, hogy Székelyszentkirályon gazdasági előadásokat és megbeszéléseket tarthattam. Őszintén megvallom, mikor Szentkirályra érkeztem elszomorított az a nagy gazdasági visszamaradás, amit ott láttam. A községben ma is ugarrendszer mellett művelik a határt s így tulajdonképpen a földbirtok harmadrészéért ugyan fizetik az adót, de az semmi, vagy nagyon csekély jövedelmet hoz. A talajművelés és gabonatermelés kezdetleges módon történik. A trágyára semmi gondot sem fordítanak. A trágyalé-patakokban folyik az árkokban, szaporitva és terjesztve a betegség okozó csirák millióit. Az állattenyésztés alacsony fokon áll és a nép a takarmányozási szabályok elemi kérdéseivel sincs tisztában.

Ezekért a hibákért a népet nem lehet okolni! A székelység évszázados szabadságban

élt a maga hegyes-völgyes hazájában. A gondalkodással csak annyira törődött, hogy a szükségletet tudja előteremteni. A megélhetés könnyű volt. Az olyan községek, amelyek „havasa” van, bőségesen pénzeltek a *föld*. Székelyszentkirály népének is fő kenyérkereseti forrását a *fa* nyújtotta, a mezőgazdálkodással tehát nem is kellett nagyon törődni. A viszonyok változásával azonban a Székelyföld bevételeinek rendje is változást szenvedett. A „havasa” ma már nem hozza azt a jövedelmet, amit eddig hajtott. A *fa* árak leesés és egy szekér műfáért, amiért eddig ezreket fizettek, ma csak százásokat kap a székely, azt is nehezen!

A termelés rendjén tehát változtatni kell. Ezt tudja a székelység is, de hogyan? Hatalmi nem tanulta meg a hasznos újításokat, magától nem fog azokra rájönni! Megállapítottam Székelyszentkirályon, hogy a nép elhatalomlásával szomjuhozza a hasznos tanokat, nem áll módjában, hogy azokat elsajátítsa.

Székelyszentkirályi utam alkalmával megálltam a *Nyikó* völgyében is. Meglátogattam szerkesztőnk édesatyját, Pap Zsigmondot, csaknem nyolc évtizeddel vállán ma is fiatalos erővel vezeti gazdaságát. Ő, aki már sok hasznos újításokat bevezette gazdaságában, hosszú életének bő tapasztalatait összegezve azt mondotta nekem, hogy a székelység gazdaságát változtatnia kell eddigi gazdálkodási módját, mert így elvész.

Bármerre jártam a Székelyföldön, mindig nőtt ezek a szavak esengtek fülemben. A székely népet tehát meg kell tanítani mind az újítások, amit nem volt alkalma megtanulnia és ami a mai nehéz viszonyok között szüksége van.

Ott a helyszínén tanultam meg azt, hogy egy gazdasági iskola milyen nemes feladatot töltene be a Székelyföldön és hogy a székely nemzet jövőjére egy ilyen iskolának mily nagy óriási jelentősége volna.

Dr. Szász Ferenc

„Magyar Nép”-et terjeszteni magyar kötelesség.

Népszámlálási visszaélések.

Karácsony hetében lefolytatták Romániában a népszámlálást s ha az ígéretekben bizni lehet, egy-két hónap múlva megtudjuk pontosan, hány lakosa van az országnak, mennyi közte a többségi nemzet tagja és mennyi a romániai magyarok száma. A népszámlálást nagy reklámmal végezték, ezerszámra küldözgették szét a verses, rajzos és naptáros röpiratokat, népszámlálási bélyegeket nyomattak és újságokban, rádió és hangszórok útján hirdették heteken keresztül, hogy „a népszámlálás az ország tükré”, „a nemzet bizonyítványa” és alapja sok mindenféle politikai és társadalmi intézkedésnek.

A népszámlálási reklámot állítólag azért rendezték, mert a népet meg akarták győzni arról, hogy a családok adatainak összeírása nem pénzügyi szempontból történik, ami körülbelül annyit jelent, hogy — „összeírják a juhoikat, de nem nézik meg a gyapját”. A hangos és terjedelmes reklámnak, mondanunk sem kell, nem ez volt a célja. A népet arra szoktatni, ami muszáj — felesleges. A népszámlálást szigorú rendelkezésekkel bíró fővárosi irta elő s a romániai nép törvénytisztelő, engedelmese. A népszámlálás lefolytatása különben sem tőle függött, hanem a népszámlálási biztosoktól; akik így is, úgy is összeírták volna mindenkit, ha tetszik neki, ha nem.

A reklám — most már nyilvánvalóan látszik — a népszámlálóbiztosoknak szólt és állandóan a fülükbe zúgta, harsogta, hogy „a népszámlálás nemzeti munka.” Ennek aztán meg is van az eredménye. A nemzeti felbuzdulásban elvakult biztosok sorozatosan követték el szabálytalanságokat és visszaéléseket, amelyeket nagyon megkönnyített a törvénynek az az intézkedése, hogy a népszámlálási adatok hivatalos titkot képeznek. E titok keretében könnyen elskatulyázhatta a sovíniszta számlálóbiztos nemzeti felbuzdulásának minden megnyilvánulását, mert a szegény polgár még akkor sem szerezhethet magának jogorvoslást, amikor sérelme, panasza átlépi a mindennapos határait.

A visszaélések Nagyvárad környékén kezdődtek, ahol a kormány a svábokkal kötött szövetséget és közös elhatározással nemzeti kulturzónának nyilvánították ezt a vidéket. Itt ugyanis az a helyzet, hogy a Károlyi grófok kb. 200 évvel ezelőtt több száz sváb családot telepítettek birtokaikra. A svábok a magyar őslakossággal összeházasodtak, összezoktak és idők mullával német nevük dacára magyarokká lettek. Most Maniuéknak, Pop Ghicáéknak az a gondolatuk támadt, hogy a német nevű magyarokat *visszasváboosítsák*. Kezdték a dolgot a magyar kultúregyletek megfenyegetésével, magyar iskolák megintésével, magyar papok kongruájának megvozásával. És folytatják a népszámlálási erőszakoskodással. Nagyváradban napirenden voltak az olyan esetek, hogy a magát magyarnak valló német nevű embert az ívek összegyűjtése után ismét felkereste a számláló biztos — de most már rendőrtiszt, vagy sziguranca hivatalnok társaságában — és fenyegetésekkel, családi, származási vitákkal kényszerítette arra, hogy vallomását megváltoztatva magát német nemzetiségűnek vallja.

Erdély többi részein főként a zsidókkal szemben fejtettek ki hallatlan közvetlen és közvetett terrort. A közvetlen erőszak abban állt, hogy a magát magyarnak valló zsidót beidézték és különböző fenyegetések közepette adták tudomására, hogy magát magyarnak semmiesetre sem vallhatja. De megtörtént ez ősmagyarokkal is, főleg a szorványokon és ahol a vallás nem mutatja kétségtelenül, hogy az illető lakós, milyen nemzetiségű. Ha valaki magát görög katolikus — vagy pláne görög keleti — magyarnak vallotta, az egész állami apparátust mozgósították ellene és kényszerítették vallomásának megmásítására.

A közvetett erőszakról egész regényt lehetne írni, amely egyuttal tizenkét éves kisebbségi multunknak is regénye lehet. Az évek óta folyó sziguranca és rendőrségi erőszak, a közterhek aránytalan elosztása és a minden hatósági intézkedésnél megnyilvánuló kisebbségellenes magatartás — sajnos — sok kisebbségi polgárt annyira megfélemlített, hogy a félelem alól még az ártatlannak látszó népszámlálásnál sem tudott szabadulni. Így esett meg aztán az a szinte hihetetlennek hangzó eset, amelynek e sorok írója szem és fültanuja volt:

Egy zsidó kereskedő kiállítja népszámlálóját. Amikor a vallás rovatához ér, nyugodtan beírja: Mózes vallásu. A következő rovat az anyanyelv iránt érdeklődik. A kereskedő egyszerre meghökken: Mit írjon most ide!

Egy zsidó kereskedő kiállítja népszámlálóját. Amikor a vallás rovatához ér, nyugodtan beírja: Mózes vallásu. A következő rovat az anyanyelv iránt érdeklődik. A kereskedő egyszerre meghökken: Mit írjon most ide!

Szülei házában, sőt már a nagyapja házában is csak magyarul beszéltek. Ő maga sem tud tökéletesen más nyelvet, csak a magyart.

— Tudja mit? Én anyanyelvnek a jiddist (német-zsidó tájszólás) írom be.

— Aztán legalább tud-e jiddisül? — kérdezzük.

— Én valamieskét tudok ugyan, *de a családomban semmit*. Viszont, ha a magyart írom be „rámmásznak“ a hatóságok. És tudja, én kereskedő ember vagyok... stb... stb.

Az ilyenfajta közvetett eseteknek se szeri, se száma. A nagy nemzetiszínű reklám alaposan megtette a hatását s így azon sem fogunk nagyon csodálkozni, ha a magyarság számát feltűnő mértékben leszállítják. Mi már akkor sejtettük, hogy a népszámlálásnak ez lesz a vége, amikor a kormány kimondotta az adatok titkosságát és megtagadta a bizalmi kikül-

döttek engedélyezését. A népszámlálás vezérigazgatósága fennen kérkedett, hogy csak a pontos és önként vallott adatokat veszi figyelembe, de későbbi intézkedései: a név- és válláselemzés egészen mást állapít meg: azt, hogy a népszámlálásnak igenis *román nemzeti színe* volt és arra törekedett, hogy a kisebbségek számát minél jobban leszállítsa.

Mi ezt csalódottan és fájdalmasan tudomásul vesszük. És csak az az egy vigaszunk van, hogy mégis *vagyunk*. Vagyunk. Sok ezren vagyunk. Minket magyarokat nem tudnak semmilyen népszámlálási módszerrel el-tüntetni. Vagyunk és leszünk, ha elnyomva is, de lélekben még mindig elég erővel ahhoz, hogy kisebbségi jogainkat, nemzeti életünket erőlyesen követelhessük.

Botos János.

KÜLFÖLD

Olasz repülők útja Braziliába.

A karácsonyi ünnepek után tizenkét olasz, hadi repülőgép kelt szárnyra, hogy Afrikán és az Atlanti óceánon keresztül Braziliába utazzék. Valamennyi gép felszerelése a legújabb és legtökéletesebb. Többek közt rádióösszeköttetésük is van egymás között is, Olaszország között is. A repülők a levegőben hármas csoportban haladnak, de a leszálló helyeken mindig egyesülnek s együtt kelnek utra. A merész és több ezer kilométernyi utazásnak az a célja, hogy megint bebizonyítsa az olasz repülés fejlettségét.

A lengyelek sem szeretik a cseheket. Lengyelország területén meglehetősen számban vannak ruthének, vagyis kisoroszkok. Nagyobb tömegben épen az orosz határ mentén élnek s így állandóan folyik köztük a bolsevista izgatás. Emiatt a lengyel kormány szigorúan figyelteti a határt s míg a bolsevista kegyetlenkedés elől átmenekült orosz

parasztokat is állandó felügyelet alatt tartja, nehogy közéjük vegyülve szovjet-ügynökök juszanak be lengyel földre. Mind e szigorú intézkedések sem tudták azonban megakadályozni a vörös, izgatás állandó terjedését a ruthének között, míg végre kiderült, hogy az izgató iratok a „barátságos“ Csehország területéről jutnak Lengyelországba. Ezen nincs mit csodálkozni, mert a csehek is, sőt a tótok egy része is megint álmódzik minden szláv népnek egyesülésén, orosz vezetés alatt. A lengyeleken is. Csakhogy a lengyelek nem kérnek az orosz vezetésből. Volt elég alkalmuk megismerni a multban.

Ellenforradalom Törökországban. A török lakosság egy része még mindig elégedetlen a Kemál basa reformjaival és szeretné visszaállítani a régi török élet elmaradt, lusta rendjét. Különösen a papok között van erre nagy hajlandóság. Legfőképpen a török barátok: a dervisek között. Most összeesküvést szerveztek a dervisek a „boldog régi idők“ visszaállítására s bevon-

ták a mozgalomba ázsiai Törökország nagy részét is. A török rendőrség azonban leleplezte az összeesküvést s vezetőit letartóztatta. A letartóztatottak száma már meghaladja az ezret. Amint látszik, már Törökországban sem lehet ellenforradalmat szítani.

A pápa karácsonyi szózata. XI. Pius pápa karácsony estéjén tartott ünnepélyes fogadásán a pápai udvar előtt nagyjelentőségű nyilatkozatot tett. A világ megértett arra, — mondotta — hogy elkerülje ezután a háború iszonyatosságait. De a pápa nem is hiszi, hogy békét zavaró sok je ellenére is volna állam, volna nép, amely háborúra készülne. Ha mégis akadna művelt ország amely háborút kezdene, arra az Ur átkát fogja kérni és ki is fogja átkozni.

Minden igaz érzésű ember osztozik ezekben a magasztos gondolatokban és kívánja az igazságos, boldog világbékét. De azért sok idő eltelik annak áldott uralmáig s úgy lehet, nem is háború nélkül.

Uj sztrájk veszedelme. Anglia szénbányászataát fenyegeti ez a veszedelem. Az ad rá okot, hogy az 1930 év végén lejárt munkás-egyezményt még nem sikerült megújítani. Igaz, hogy ez csak egy kisebb területen van így, de az angol szénbányászok szorosán összefertanak s ha nem sikerül megegyezést teremteni, könnyen támadhat általános bányászsztrájk, ez pedig — a mult példája mutatja — óriási károsodását jelenti az angol gazdaságnak.

Autonómiák hajnala. A felvidéki magyar nemzeti munkáspárt országos gyűlésen határozatot hozott és ebben követeli a Felvidék önkormányzatát. Együttal megindította a mozgalmat tót munkáspárt szervezésére, természetesen hasonló programmal. A most megindult új évtizedben már rákerül a sor annak gyakorlati megvalósítására. Elzászban is mind nagyobb erőre kap az autonómista mozgalom. Tehát minden vegyes lakosságú területen. Ennek az eszmének nagyobb területekre kiterjedését a jövőben meg fogjuk látni, mert ez az egyetlen mód az ilyen területek igazságos rendezésére.

Magyar-osztrák barátsági szerződés. A két ország között költött régebbi ilyen szerződés lejárobán van. Ezért megújítására már megtörténtek a szükséges lépések. Az új év elején Bethlen gróf magyar miniszterelnök Bécsbe utazott a szerződés megkötésére és aláírására. Az új szerződés az eddiginél is szorosabb kapcsolatot teremt Magyarország és Ausztria között, különösen gazdasági téren.

Belpolitikai hírek

Mit tervez Maniu? Maniu Gyula külföldi tartózkodása alatt több külföldi újságíró előtt tett érdekes nyilatkozatokat. Egyik bécsi újság munkatársa előtt Maniu többek között a bolsevizmus veszedelmét hangoztatta és a bolsevizmus elleni leg-hatásosabb védelemnek a közép-európai szövetséget tartja, mint a Briand által javasolt nagy európai szövetség első lépcsőjét. Maniu szerint egy ilyen közép-európai szövetség elé nem gőrdülnek tulkomoly és nehéz akadályok. A háboru előtti háborualakulatok mesterségesek voltak, széttagozódásuk elkerülhetetlen volt, most az egységesülés folyamatának kell megindulnia. A szövetség tagjai lennének Lengyelország, Csehszlovákia, Ausztria, Jugoszlávia, Magyarország, Bulgária, Görögország és Románia.

Duca lett a liberális párt elnöke. A liberális párt központi vezetősége elnökválasztó ülést tartott. A párt elnökéül egyhangulag Ducát választották meg.

Leszállították az állami tisztviselők fizetését. A kormány fakarékossági tervének egyik pontját a tisztviselők fizetésének leszállítását, január elsejei hatállyal életbe léptették. Az állami tisztviselők fizetését különböző mértékben szállították le. Az alacsony fizetésű hivatalnokoktól 20 százalékot vontak le, a nagy fizetésűek pedig fizetésüknek felét veszítették el. A kormány eljárása sok ezer család megélhetési viszonyait nehezítette meg. A tisztviselői fizetések leszállításának következtében még kevesebb pénz fog a gazdasági életben forogni és ennek rossz hatása lesz az általános gazdasági helyzetre.

Gróf Teleki Arvédnak

„Növényeink hasznáról” című műve megrendelhető utánvétellel a szerző címén Cluj-Kolozsvár Calea Dorobanilor (v. Honvéd-utca) 118 sz. alatt. — Kedvezményes árá előfizetőinknek 270 lej helyett 100 lej és a portóköltés.

* HÍREK *

Megnyilt a bukaresti magyar színház. Karácsony első napján Bukarestben megnyilt az első magyar színház. Bukarest lelkes magyarsága nap-nap után zsu-folásig megtölti a színház helyiségét s gyönyörködik a magyar színművészek lelkes játékában.

Csehország ráfizet, hogy Magyarországgal nem hosszabbította meg kereskedelmi szerződését. Magyarország és Csehország között, mint irtuk, megszakadt a kereskedelmi kapcsolat. Magyarország terményeit el tudja helyezni Ausztriában, Németországban és Olaszországban és ezekből az országokból látja el magát ipari termékekkel. Csehországban azonban a magyarországi rendelkezések miatt több gyár be akarja szüntetni üzemét. Csehországban a magyar-cseh kereskedelmi kapcsolatok megszűnése óta a munknélküliek száma ijesztő mértékben nő.

Tüzeset Nyárádtón. Nyárádtó községben ismeretlen okból ki-gyuladt az ecetgyár. A község lakossága a tüzet nem tudta el-fojtani s így az egész ecetgyár melléképületeivel együtt a tűz martalékaul esett. Szerencsére a tűz nem terjedt tovább.

Gyilkosság Györgyfalván. Gergely András györgyfalvi gazdát ünnep másodnapján a kolozsvári uton meggyilkolták. A csendőrség a fennforgó gyanu alapján letartóztatta Gergely, elváltan élő feleségét.

Ha sikert akar elérni, úgy hirdessen a

„MAGYAR NÉP”-ben!

Merényletet követtek el egy román ujság igazgatója ellen. A Bukarestben megjelenő „Dimineata” című ujság szerkesztőségében megjelent Dimitriu Constantin 16 éves tanuló. A fiatal ember hamis ürüggyel Socor igazgató szobájába jutott és revolveréből többször az igazgatóra lőtt. Socor igazgató súlyosan megsebesült. A merénylő diákok letartóztatták.

Felhívás az Erdélyi Magyar Földhitelintézet részvényeseihez! Az Erdélyi Magyar Földhitelintézet felhívja a részvényeseket, hogy a lejegyzett részvények árát folyó hó 15-ig fizessék be az Erdélyi Magyar Földhitelintézet folyószámlájára a kolozsvári Transsylvania banknál.

A becsületes szovjet. Németország állandó kereskedelmi összeköttetésben van Oroszországgal s így természetesen sok orosz pénz kerül Németországba. Egyik német bankhoz is jutott így egy hatalmas összegű bankjegycsomó s mikor megvizsgálták, rájöttek, hogy száz darab öt rubelesnek ugyanegy a száma. A bank rögtön beküldte a bankjegyeket a hamisításokat ellenőrző állami hivatalhoz, ahol megállapították, hogy a bankjegyek valódiak. Mikor az orosz kormányt értesítették az esetről, ez azzal mentegetőzött, hogy tévedés történt. De azóta is jöttek nyomára egyazon számú bankjegyeknek, még pedig többször és nagy összegben. Így hát azt kell hinni, hogy a szovjet hamisítja — a saját bankjegyeit.

Délamerikában földrengés pusztított. Argentína nyugati hegyvidékén romboló erejű földrengés pusztított. A földrengés következtében számos községben összeomlottak a házak. A lakosság nem mer visszaköltözni lakásaiba, mert a földlökések naponként megismétlődnek. A földrengésnek sok halálos áldozata van. Az áldozatok között kivándorlók is vannak.

Egy korondi gazda szerencsétlensége. Fodor András korondi gazdálkodó gabonát szállított. Parajd közelében a szeker a sikos uton felborult és az árokba fordult. A megterhelt szekér Fodor Andrást és szolgáját maga alá temette. Mindketten azonnal szörnyet haltak.

Felmondottak Vidrighin vasutigazgatónak. A közlekedésügyi miniszter utasította a román államvasutak igazgatóságát, hogy Stan Vidrighin vasutigazgatónak mondjon fel. Hír szerint Vidrighin, aki több milliós fizetést húz, a felmondást nem fogadta el.

Lengyelországban nagy hideg van. Lengyelországban szigorú téli időjárás uralkodik. A hőmérséklet Lengyelország keleti részén harminc fok a fagyponnalatt. Az ország nyugati részében nagy havazások vannak.

Tüdőbetegek kérjenek ismertető füzetet az Oláh Károly plebános ur által feltalált kiváló hatású Antiptysin államilag engedélyezett tüdőbaj elleni gyógyszerrel. Díjmentesen küld az egyedüli készítő **Osváth Gyógyszertár, Târgu-Mureș-Marosvásárhely.**

Szatmári román ujságok kegyeletsértést követtek el Kossuth Lajossal szemben. Ismeretes, hogy a nagykárolyi magyarság a nagykárolyi Kossuth szobrot a lutheránus templomba akarja elhelyezni. E terv ellen a nagykárolyi román ujságok tiltakoznak és halottgyalázó, kegyeletsértő cikkeket írnak Kossuthról. Az egyik károlyi román lap a következő izléstelen szavakkal végzi cikkét: „Azt hisszük, szívességet teszünk a kisebbségnek azzal, ha nagy hazafink és történésszünk szavait idézzük: Kossuth egy disznó kutya!”

Borzalmas tüzesed Amerikában. Cochran amerikai városban egy szálloda kigyuladt és leégett. A tüzoitók és mentők önfeláldozó munkát végeztek, hogy a szálloda lakóit megmentésék. Husz ember bennégett a szállodában.

Nagy szélvihar pusztított Szerbiában. Szerbia északi részében nagy szélvihar dühöngött. A szél sok épületet megromgált. A vihar miatt a dunai hajózást teljesen be kellett szüntetni. A szél két kisebb dunai teherhajót partra vetett.

Vérszegények, sápadtak, étvágytalanok, legyengültek gyakori fejfájásban, tüdőhurutban szenvedők kérjenek ismertető füzetet a dr. Földes-féle Ferrol Vastáplikórról. Mindenkinek teljesen díjmentesen küldi dr. Földes gyógyszerész és vegyészeti laboratoriuma Arad, Str. Eminescu 24. sz.

Minden magyar ember jegyezze jól meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

„Minerva Biztosító” R.-T.

fehát magyar kötelesség biztosítását ide átadni

MÉZŐGAZDASÁG:

ROVATSZERKESZTŐ: DR. SZÁSZ FERENC

Szervezzünk tejszövetkezeteket.

Erdélyben ezidőszerint mintegy hatvan legelő magyar tejszövetkezet működik, leggyobb részben Marostorda- és Udvarhely-egyékben, melyeket még a magyar földművelésügyi miniszterium marosvásárhelyi kirendeltsége szervezett a háború előtti időkben. Ezek a szövetkezetek eddig önállóan, központi feladatokon kívül működtek, az új szövetkezeti törvény azonban 1931. január 1-től minden szövetkezetet valamely elismert szövetkezeti feladatokba való belépésre kényszerít s így a régi alapítású magyar tejszövetkezetek most *Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségébe* lépnek be. Tejszövetkezeti szervezetünk alapja és kerete így már adva van, feladatunkat tehát e téren csupán annak továbbépítése fejezi.

A tejszövetkezeti szervezet kiépítésének érdekében elsősorban arra kell feleletet adnunk, hogy mennyire jövedelmező a tejszövetkezetek alapítása a mai súlyos gazdasági viszonyok között. Minthogy a tejszövetkezetek egyrészt termelő, másrészt meg értékesítő jellegűek, a kérdésre e két szempontból külön-külön kell választ adnunk.

Ha a falu népében meg van a szövetkezeti szervezkedésre való hajlandóság, akkor a tejszövetkezetek életre hívása nem fog nehézségekbe ütközni. Ahhoz, hogy a szövetkezet jövedelmezően működhessen, annyi tagra van szükség, ahány birtokában legkevesebb 200—250 tehén van. A szövetkezet megindulásához továbbá mintegy 50 ezer lej alaptőke szükséges, mely összegből 200 tehén mellett tehenenként 50 lei esik egy-egy tagra.

E szerint a tejszövetkezet alapításának a pénzügyi oldala még a mai nehéz pénzügyi viszonyok között is jelentéktelen kérdést képez s a megfelelő számú állatállomány van, akkor a szövetkezet megalapítása nem fog nehézségekbe ütközni.

A tejszövetkezetek megalapításának a másik s egyben kényesebb kérdését az értékesítés kérdése képezi. A szövetkezet termékeinek az értékesítéséről ezidőszerint a szövetkezet vezető

tőségének kell gondoskodnia s ezért már az alapítás előtt tájékozódni kell az értékesítési lehetőségek felől. Ebben a tekintetben különösen internátusok, kórházak, szanatóriumok, kávéházak, cukrászdák, tejesarnokok, továbbá élelmiszerkereskedések jöhetnek számításba. Mindaddig, míg a szövetkezet termékeinek az elhelyezési lehetősége nincs biztosítva, nem szabad megalapítani a szövetkezetet, mert az értékesítés terén beálló esetleges sikertelenség csak bukáshoz vezetne, ami évtizedekig kizárná minden új szövetkezeti megmozdulás lehetőségét a községben.

A tejszövetkezeti termékek értékesítésének a legeszményibb módja természetesen a központi értékesítés lenne. Ez a kérdés foglalkoztatja is a *Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének* a vezetőségét s talán sikerülni fog annak gyakorlati megoldása. Kétségtelen, hogy tökéletes tejszövetkezeti szervezetet központi értékesítő szerv nélkül el sem lehet képzelni s csak azáltal tudjuk tejszövetkezeti mozgalmunkat odafejlesztetni, ahol a külföldi áll.

A tejszövetkezeti szervezet kiépítésében rendkívül fontos szerep vár a falu vezetőire. Nekik kell a tejszövetkezet jelentőségét és gazdasági hasznát megismertetniük a gazdákkal, legalkalmasabban a gazdakörben, a szervezés munkáját irányítani, ha körültekintő vizsgálatok után azt hasznosnak ítélik és a szövetkezet vezetését elvállalniuk. Sajnos ebben a tekintetben, amint arra *Dr. Garda Kálmán* a „Hangya“ szövetkezetek vezérigazgatója a Magyar Párt szamári nagygyűlésén rámutatott, a falusi intelligencia még sok helyen kívánnivalót hagy maga után.

A tejszövetkezetek megszervezhetőek a hitelszövetkezetek keretében is, mint szakcsoport s így jelentős megtakarítás érhető el az alapítási költségek terén. A szövetkezet megalapításához szükséges nyomtatványok és közelebbi utasításokat a *Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége* adja meg az érdeklődőknek.

Dr. Oberding József György.

IPARI ROVAT

Ipari szakoktatásunk bajai.

— A szatmári nagygyűlésen előadta Csiszár Lajos vásárhelyi építész —

Mai helyzet szerint Romániában magyar ipari szakoktatás egyáltalában nincsen. Városaink magyar jellegének jövője a művelt iparosokban való új nemzedék elmaradása miatt mind jobban kérdésessé válik.

Nemcsak a magasabb értelemben vett ipari szakoktatásunk hiányzik, hanem kisebbségi sorsunkban úgy állunk, hogy Erdélyben a magyarság által fentartott inasiskolák is mind román nyelvűek.

Elméletileg képzett magyar építőiparosok, gépészek, fa, fém, vegyészeti és szövőiparosok, elektrotechnikusok a 12 év óta felnőtt újabb nemzedékünkben csak úgy akadtak, ha szakmájukat külföldön tanulták, mert, magyar fiut az állami román szakiskolákba egyáltalában nem vesznek fel.

Fel kell rázzuk fajunkat. Hová leszünk erdélyi magyarok, ha felnövő utódaink szakműveltségéről nem gondoskodunk, — ha csak sorvadunk, a régi tanult, művelt iparosokból kifogyunk.

Az inasiskolák romanizálása által a román állam elintézte alaposan, hogy a kisebbségi iparos ifju, aki nem birt románul megtanulni, mentől butább maradjon, egyáltalán semmit se tanulhasson. — Rémséges arra gondolnunk, hogy nagytömege a magyar iparostanoncnak semmiféle nyelven sem tud beszélni s így írni sem. Magyar anyanyelvét nem tanították neki, a románt meg nem birta megtanulni. Ezt az égbekiáltó rettenetességet meddig tűrjük, ezt a kulturális elnyomást, e mega-

láztatást, mellyel műveltségben fajunkat visszatartják, barbárrá, műveletlenné teszik ez államrenddel, meddig nézzük el? Hagyjuk-e addig, mikor segíteni nem lehet?

Kisebbségi jogunk, a székely területek oktatásügyi autonómiája nemzetközi szerződésben van biztosítva, a román állam törvényei közé iktatva s mindezek dacára elemi iskoláinkban, óvodáinkban és székelyföldi gimnáziumainkban románul tanítanak, magyarul nem tudó regáti tanerőkkel keserítik el a gyermekeket a tanulástól.

Székelyföldi gimnáziumainkban kucó-románok tanulnak államköltségen Macedoniából beimportálva.

Ez a székely autonómia, a székely oktatásügyi szemfényvesztés!

Miféle sorsot érdemlünk, ha meg nem mozdulunk, meg nem változtatjuk oktatásügyünk mai gyalázatát, s a jövő generációt analfabétának engedjük felnőni nevelés, oktatás, tanítás nélkül.

Ipari szakoktatásunk szükségét több, mint egy éve hirdetem, szervezetének pontos programja is a Magyar Párt előtt fekszik s ezért nem térek ki e részekre.

Egyházaink az új impérium elején felállítandó felekezeti keresztény egyetemet terveztek, mely azonban csak terv maradt.

Ipariskoláinkkal, a szakoktatás kérdésével nem szabad hasonlító megtorpanásba esnünk, mert annak a rettenetes sötétségnek, melybe jogai dacára az egész erdélyi magyarság be van fenekedve, fel kell derülnie, világosság kell virradjon a mai borural

A román iskolai rendszerről nem tud a világ s még a szabadabb szellemű románokról sem

hihető, hogy tudnának, azok között is akadna soványus mentes, hályogtalan mű, tisztán látó egyén, aki gis csak szólana valamit zunk érdekében!

Az új impérium első évé megrémítő erőszakosságai nyomorultul türtük, hogy lünk ily oktatási rendszer jai követtesenek el, közben szegényedtünk, elszedték gánosainknak, egyházaink iskoláinknak minden vagyogy, hogy ma egy ipari székola felállítása magyarságu és egyházaink egyeteme részről az önsanyargatásig meönadóztatás által történhetik.

Az Erdélyi Római Katolikus Státusnak Marosvásárhely szándékolt ipariskola felállítás iránti kérése hónapok óta feszik a közoktatásügyi minisz előtt. Csak hitegetnek az erdély kiadásával, huzzák, taszják, újabb vélemények kikésével odázzák el az erdélyt, jöllehet teljesen az áll programjával kértük az autorizációt. Végül annyira elhúzták az időt, hogy újból elvettünk egy esztendő az erdélyi Magyar Technikum felállításával.

Tanoncotthon

Erdélyben az iparkamar állítottak fel újabb Tanoncotthonokat. A kolozsvári Tanoncotthon óriási méretei valóságos román iparos ifjuszárnyát képez. Az ilyen alapítások magyar fajiságunk pusztítását célozzák.

Fel kell világositanom fekezeteinket, hogy tanoncotth felállítás a törvény értelmében a legkönnyebb, ha bármely fekezet teszi azt.

A Monitorul Oficial 1926. március hó 21-én, 67. számában megjelent „Căminul Ucenicilor” törvény értelmében nem

Trancu-Iasi-féle egyesületi törvény alapján kell a bíróságtól jogi személyiséget kérni, hanem a megalakulás után az iparkamara véleményezése alapján a Munkügyi Minisztertől kell elismertetni a jogiszemélyiséget, tehát a speciális mód szerint. Ezzel a móddal igen gyorsan megy, vagyis amint valamelyik felekezeti elhatározza tanoncotthon felállítását, annak működését azonnal be is indíthatja. Igen fontosak a tanoncotthonok. Minden erdélyi városban kellene lennie ily magyar internátusnak, mely nem kerül sok költségbe, kifizeti magát. Azért ajánlom, hogy felekezeteink papjai vegyék kézbe az ügyet, mert iparosaink által egyházakon kívül alapítva nehézkesen megy az egész beindítás.

Bármily áldozatot meg kell hozni a magyarságnak tanoncotthonok felállítása érdekében.

A létesítésnél fődolog, hogy helyiség legyen, mely egy kicsibb tanoncotthonnál 1—2 hálószobából és az étkezőből állhat, mely egyúttal a tanulószoba is. Konyha, megfelelő cselédszoba és a vezető családfő részére lakás kell hozzá. Erre a célra 2 szoba elég. Okvetlen olyan legyen a vezető, aki legalább 10—15 évi tanügyi múlttal rendelkezik. Lehetőleg gyerekes szülő, aki szeresse az ifjakat alapilag.

A tanoncotthon fentartása az ifjakért fizetett tartásdíjakból telik ki, míg a kulturális költségeket pártoló tagok adják önadóztatás útján össze vagyoni állásuk szerint megajánlott havi járulékok által.

Pártoló, vagyis fizetőtag nemcsak az iparosok közül gyűjtenőd, hanem a magyar társadalom minden rétegéből. Kívánatos, hogy a vezetőségben az

iparosok mellett a magyar intelligencia tevékenyebb tagjai közül mentül számosabban legyenek képviselve. Az így kormányzott iparos tanuló otthon áldást fog jelenteni a magyar szellemi megerősödés javára, munkája pedig, mert az Istenhívésen és valláserkölcson fog alapulni, harmonikus lesz: a jövőt építő és a magyar kulturát konzerváló.

Határozati javaslatom e két tárgyban a következő:

1. *Kimondja a Magyar Párt Szalmáron 1930. évben tartott Országos Nagygyűlése, hogy a magyarság szellemi és anyagi javainak megőrzése és fejlesztése céljából szükségesnek tartja egy fakultásu magyar nyelvű felsőbb ipari szakiskolának Erdélyben való felállítását, továbbá minden egyes magyar városban az ottani legnagyobb magyar felekezet égisze alatt egy-egy magyar iparos tanulóotthonnak a felállítását. Örömmel veszi tudomásul, hogy egy ilyen ipariskolának Marosvásárhelyen való felállítását az erdélyi Katolikus Státus Igazgatótanácsa elhatározta, annak technikai és anyagi előfeltételeit biztosítani igyekszik s ez iskola működési engedélye iránt a kérést a kormányhatóságokhoz már be is nyújtotta.*

A nagygyűlés az ipariskola azonnali engedélyezésének, az Erd. Róm. Kath. Státus kérvényeinek kisérgetésére a parlamenti csoport tagjait kéri fel.

2. *Magyar tanoncotthonoknak minden erdélyi városban való felállítása érdekében, a Párt központját utasítja a Nagygyűlés, hogy az egyházi főhatóságokat kérje fel, hogy az alapításra vonatkozó tervezeti munkálatokat készítsék elő az egyes városokban s az ügynek a legalkalmasabb egyházi személy kezébe való tetételével magyar iparos tanulóotthonok alapítását igyekezzenek legsürgősebben keresztülvinni.*

Művelődési mozgalmak

**MŰSOROS ESTÉLY GYER-
GYOUJFALUBAN.** A gyergyó-
ujfalusi róm. kath. tantestület
Szántó Adám kántor-tanító veze-
tése alatt jól sikerült műsoros
estélyt rendezett, a következő
műsorral: Szántó Árpád dal-
betétes megnyitó beszéde köz-
ben Szántó Adám székely nép-
dalokat énekelt. A dalokat az
iparos zenekar kísérte. A mű-
kedveik két szindarabot adtak
elő sikerrel. Szerepeltek: Szántó
Árpád, Hozó Rózsika, Mánya
Gyula, Szántó Pirokska, Páll
Ilonka, Koszorus József és Lá-
zár Ignác. A szereplők mind-
nyájan kitűnően megállották he-
lyüket. A tiszta jövedelmet a
könyvtár gyarapítására fordít-
tották.

**LELKÉSZBEIKTATÁS ME-
ZŐMÉHESEN.** Külsőleg egy-
szerű, de annál melegebb és
őszintébb ünnepség részese volt
a kicsiny, de lelkes mezőmehesi
ref. gyülekezet. A hívek egyhan-
gu bizalma folytán lelkészül
meghívott Gyenge György szent-
mátéi pap, egyházmegyei fő-
jegyző hivatalba iktatása ezen a
napon történt. A templom bejá-
ratánál a várakozó hívek élén a
gyülekezet nevében Benedek Sán-
dor számadó gondnok üdvözölte
az új lelkipásztort dicséretére
váló szép beszéddel. Az iktatást
Gergely Károly nagysármási lel-
kész mondotta el nagyvonalu,
gyönyörű beköszöntő beszédét. A
templomozást presbiteri gyűlés
követte, azután pedig a parochiá-
ban malomvízi Kendeffy Lajos
buzgó patronus látta vendégül
az egyház tanácsát és a helybeli
intelligenciát. A nap emlékére a
hívek Deák Bazil presbiter kez-
deményező ajánlatával akciót in-
ditottak új harang beszerzésre.
A lelkes ünnepség este színielő-
dással fejeződött be. Az ifjuság
jól betanultan előadta Móricz
Zsigmond egyfelvonásos vigjá-
tékát: Csiri-birit. A szereplők
közül leginkább kitűntek Bódis
Sári és Magyar Márton, de jók
voltak Moldován Anna, Trajkó
Máli és Radics Ilka is. A betani-
tás és rendezés nehéz munká-
jáért az elismerés öv. Cséh Dá-
vidot illeti meg.

MULATTATO

VIGASZTALÓ DAL.

Irta: RUDNYÁNSZKY GYULA.

Nincs olyan gyász, melyet el nem oszlat
Az isteni jószág sugára;
A hit megennyhit, glóriát vet
A szenvedőknek homlokára.

Küzdés a lét; de béke is van,
Csak fékezzük meg vágyainkat,
Ha megtanultunk tünni, bizni:
A vész le nem dönt, bár megingat.

Ha szívünk vérzik, meg ne szűnjünk
Harcolni a gonoszok ellen;
Mulanó a bűnök hatalma,
Bármily nagy, mégse törhetellen.

A jónak győzni kell! Legyünk jók!
Napfényre jö minden családrság;
És végre azok buknak éppen,
Kik a vermet másoknak ásták.

Előre mindig új reménnyel!
Lelkünk tűnő kincset nem áhit!
Az élet hosszú vándorútján,
Nekünk egy kis csillag világít.

Ha tán cselünket el nem érzük
És összeroskad gyöngye vállunk:
Bármily rögös volt földi pályánk:
A földbe megpihenni szállunk.

A sárszegiek esze.

— Krónikás történet. —

Endre királyt és vitéz öcsét, Béla herceget, a rossz lelkű emberek annyira egymásra haragitották, hogy a végén valóságos háborúba keveredett a két testvér.

Zalamegyében a sárszegi várjobbágyok az utolsó emberig a herceg zászlaja alá sorakoztak és derekasán kivették a részüket a küzdelemből, amely Béla győzelmével és trónrajutásával végződött.

Az új király I. Béla, terjedelmes földbirtokkal jutalmazta meg a hűséges várjobbágyokat, de halála után Salamon király kapzsi tanácsosai kiturták a birtokból a vitézkedő sárszegieket. Hiába szaladgáltak szegények Pétertől Pálhoz az igazukat bizonyítgatva, senkisémm törődött velük. Jogos tulajdonukat még akkor sem sikerült visszaszerezniök, amikor az elhunyt Béla király fiai, Géza, majd

meg Szent László foglalták el a trónt. A folytonos belviszályok következtében ugyanis annyi sérelem halmozódott össze, hogy a legigazságosabb király sem tudta mindenki baját megorvosolni.

Igy történt, hogy a sárszegiek is, belefáradva a sok járás-kelésbe, már-már egészen megnyugodtak a sorsukban. Csak az öreg Mézes András, aki annak idején Béla herceg zászlótartója volt, nem hagyta feledésbe menni a dolgot.

— Minden jóra fordulhat még, csak ész kell hozzá! — biztatgatta a többieket.

A forrón óbajtott ész azonban sehogy sem akart jelentkezni s ezért az öreg Mézes Andrást tréfásan elnevezték „a falu eszének, ami nines!”

Az öreg Mézes András csak mosolygott

trefán és titokban annál jobban törte a fejét arra, hogy miképen lehetne a királyi udvar gyelmét Sárszegre irányítani. S mivel ő már tegette kenyere javát, minden reményét a lába helyezte.

Ezt a Balázs gyereket — mondogatta jelentőségteljesen — úgy nevelem, hogy a király rajta felejtse a szemét. Én velem kétszer is szét fogott Béla hereceg, hát tudom, hogy kell királyok körül forgolódni!

A Balázs gyerekek azonban talán minenhez inkább volt kedve és tehetsége, mint királyi neveltetéshez. Hosszulábu, vékony, venge legényke volt, aki a kardforgatást és a svaglást épenséggel nem szerette. Hanem tni kitünően tudott.

— Ej, ej, — buslakodott az öreg Mézes András — ez a Balázs gyerek valami fránya émetre ütött. De várjunk csak, majd kifejlőik ebben magyar virtus is!

A további fejlődésre azonban nem maradt idő, mert hire jött, hogy a jóságos László király Horvátországba utazik és másnap Kanizsán fog megpihenni.

Ezt a kedvező alkalmat vétek lett volna mulasztani. Az öreg Mézes András, tehát éppen felöltöztette a Balázs gyereket, ügyel-ajjal lóra ültette és tiszter is a szájába rágta, hogy mit mondjon a királynak.

— Meghajtod magad mélyen és a király bizonyosan a kezét nyújtja, ha meghallja, hogy az öreg Mézes András fia vagy. Te kéfényen visszaszoritod a kezét, mert így szeretik ezt a királyok. Mond meg bátran, hogy szelteti az öreg Mézes András, néhai atyjának zászlótartója, és arra kéri, hogy ne agyja el a sárszegieket!

Balázs minden ellenvetés nélkül fogadta atyja utasításait mert engedelmes gyermek olt. Köszönt és elnyargalt. Szerencsésen el ért a kanizsai országutat, de ott aztán megokrosodott a lóva és úgy levetette, hogy jobban már kívánni sem lehetett volna. És éppen akkor robozott el Kanizsa felé a király kocsija. A leventék, akik a koesi mellett vágatnak gunyosan lemosolyogtak az árokban he-erő Balázs gyerekre.

— Ló nélkül is ember vagyok én! — kiáltotta utánuk Balázs és nekieresztette a lábait.

Nagy szerencse, hogy az öreg Mézes András nem látta vitézi nevelésben részesült fiának záguldását, mert szégyenletében még valami a-aja eshetett volna.

A király büszke leventéi egyszerre csak azt vették észre, hogy Balázs ott libeg a hátuk mögött.

— Takarodj, te mihaszna kengyelfutó, — riadt rá az egyik fojtott hangon. — A király édesen alszik és kottéváglok, mint a répát, ha megzavarod az álmát!

— Hohó, — felelte elszántan Balázs — nem látjátok rajtam, hogy én az öreg Mézes András fia vagyok és üzenetet hozok a királynak?!

A leventéket határozottan megzavarta Balázs bátor kijelentése. Az öreg Mézes Andrásnak ugyan a híret sem hallották, de éppen azért azt hitték, hogy az öreg ismeretlen valami hatalmas nagy úr. Aztán meg váratlanul nagyobb gondjuk is akadt. A koesi hátsó bal-kerekének elveszett a tengelyszöge és a kerék minden pillanatban kidőlni készült.

A megrémült leventék hamarjában azt sem tudták, hogy mihez kezdjenek. Egy ujni fadarab, vagy vasszög könnyen segíthetett volna a bajon, de efféle egyáltalán nem volt kapható. Ha pedig megállítják a kocsit, László király bizonyosan felébred az édes álmából. S az már igazán szörnyűség volna. Még hogy a magyar király egy kicsit szunyokálni se tudjon hivcinek ügyetlensége miatt.

— Gyémántos kardkötömet adom annak, aki megmenti szeretett királyunk álmát! — suttogta kétségbeesve a leventék hadnagya.

— Tartsd meg gyémántos kardkötödet, én megőrzöm királyunk álmát anélkül is! — válaszolta a koesi mögött loholó Balázs gyerek és egy ugrással ott termett az imbolygó kerék mellett. A mutatóujját beledugta az elveszett tengelyszög üresen maradt nyílásába és úgy szaladt tovább.

Amikor László király felébredt édes álmából, az első tekintete Balázsrá esett és (amint az öreg Mézes András kívánta) nem tudta levenni szemét a derék fiúról, aki úgy futott a koesi mellett, hogy az ujját minden pillanatban lenyisszanthatta az imbolygó kerék. A király persze, amint felismerte a helyzetet, azonnal megállította a kocsit.

— Kedves fiam, hát mi kérnivalód van? — kérdezte a király elérzékenyülve és kezét nyújtotta Balázsnak.

Balázs, ahogyan az atyja tanította, keményen megszorította a király kezét és a királyon látszott is jól, hogy jól esett neki. De a mon-

dókáját nagy zavarában egészen elfeledte Balázs és csak úgy taláломra rebegte:

— Édesapám tisztelteti felségedet és arra kéri, hogy nemesítse meg a falunkat!

László király teljesítette Balázs kívánságát. A sárszegiek megkapták a nemességet, a birtokot azonban nem, mert azt elfeledte kérni a gyerekek.

A falubeliek nagyon megörvendtek a nemességnek, de a birtok nélkül még sem volt teljes a boldogságuk.

— Várjatok türelmesen, — vigasztalja őket az öreg Mézes András. — Majd kimeg még egyszer a király kocsijának tengelyszőke. Csak aztán résen legyetek!

A sárszegieket ezen eset után „Szécsényi László nemesei”-nek nevezték és az irigykedőkkel azzal gúnyollák őket, hogy folytonosan azt mondják, hogy mikor esik ki a király kocsijának tengelyszőke!

Gombos Albin

Apróságok * Adomák

Ahol folyton esik az eső.

Paraguay, délamerikai országban van egy tartomány, ahol emberemlékezet óta állandóan esik az eső. A tartomány a Parana folyó mellett fekszik, neve La Guayta. Az esős időjárás miatt ez a tartomány a föld leg-egészségtelenebb helyei közé tartozik. Az élelmiszereket néhány óra alatt vastag penész réteg borítja be, az emberek között állandóan lázas betegségek pusztítanak.

A kedves vő.

— Szeretném, ha anyád csillogólag volna.

— Milyen kedves, hogy ilyeneket mondasz. Miért?

— Mert a legközelebbi csillag is több millió kilométerre van hozzánk.

Tanácsadó

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetniük kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lejt, könnyebbség okáért bélyegben, mert ennek költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön postadíj is beküldendő. Csakis bron levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lejt is csatolva van.

Sz. I. Betegsége annyira szakorvosi kezelést igényel, hogy kimondott tanácsadással nem szolgálhatok. Annyit vizsgálatul irhatok, hogy mivel a gégé nem fekélyes és a tüdőnek sincs semmi baja, — továbbá, hogy test-súlyában 6 kgr. gyarapodás állott be, — mint írja — azt mutatja, hogy nem az u. n. specifikus gégesorvadásról van szó s így — kellő kezeltetés mellett — meggyógyulhat teljesen. Sajnos a gyógyulás nem megy gyorsan. Egy nőbeteg, ki hasonló bajban szenvedett, úgy gyógyult meg, hogy egy szót sem szólott egy egész évig, — természetesen orvosi tanácsra, — és egy év eltelte után hangszálgajai megerősödtek s ma kitünően teljesíti tanítónői hivatását. Dr. G. E.

J. I. Nem írja, hogy hány éves s hogy betegsége mennyi idő óta áll fenn s arról sem tesz említést, hogy megvizsgáltatta-e magát, vagy sem orvossal? Nincs kizárva, hogy a gyomorfájdalmaknak oka gyomorfekélyben keresendő, de az is lehetséges, hogy — tekintetbe véve bizonytalan járását — előrehaladott vérbajról van szó. Ezért tehát feltétlenül szükséges orvos tanácsát kikérnie, illetve megvizsgáltatnia magát, mert akár gyomorfekély volna jelen, akár pedig vérbaj (kezdődő gerincorvadás!), mindenképen gyógykezelésre szorul. Dr. G. E.

Zsilvölgyi. Nagyon helyesen következtetett az E. praemat.-ból (47. sz.) A legnagyobb határozottsággal lehet állítani, hogy a baj csak időleges és egy kis utánajárással meg is gyógyul. Az ott mondottak állanak önre is. Nagy szolgálatot tehet a villanyozás is, amidőn egyik elektrod a kereszt-

sontra, a másik a dültmirigy (prostata) helyzetetik el. Ily kezelés mellett egy férfi beteg pár hó után megnősült s az eszébe sem jut, hogy valaha orvosot is igénybe kellett vennie. Az ajánlott gyógyszerek bármelyike egy idő után meghozza kívánt eredményt. Dr. G.

Régi előfizető. Ceruzával irlevelét megkaptam. Röviden válaszolok reá. A mai tudomány felfogás szerint a vérbajt legszívesebben kombináltan kell kezelni és pedig: salvarsan, jód, gany és bismuth-tal s e kombinált kezelést az orvos tapasztalata alapján alkalmazza, min az egyéni gyógyítást tartva szem előtt. Most mivel a „beültetés” orvososa beszüntette, szedheti ajánlott sajodint, ahogy orvosom rendelte. — A tüdőátgnulás ellen ajánlott orvosságnak éppen nehéz légzést célja megszüntetése. Használat után írjon, hogy tapasztalt. Gyomorpauaszai ellen próbálja meg az aluocin vagy a magnozon Richtert, az egyikből, akár másikkól vegyőn egy késhegnyit, napjál két, vagy háromszor étke előtt. Dr. G.

Nehéz eligazodni. Ugy semmernek Önre, ha nyíltan is írja. Igaza van! Mentől több orvos kér tanácsot, annál nehezebb eligazodás, mert a beteg gyógyítása mindig egyéni. A gyógyításban az orvosi fogás is változó, bár mindegy a legcélszerűbbet kívánja kerülni. Ezért mondja egyéni, a másik ugy. Magam réséről — tekintetbe véve levelét minden sorát — ajánlom, hogy próbálja meg a brom-validol tablettát, de ha elég jó hatást

tablettától, maradjon meg egy ellett), kitünő hatásuk van a vidégség ellen és teljesen megelőzheti az altató orvosságot. Egy látszik, hogy tényleg neusthaeniás, ami gyógyítható, de ő kell hozzá. Semmiképen nem azok esetében kétségbeejtő állapotot, de az időt ki kell várni. Ha az ajánlott gyógyszert kipróbálta, írjon eredményéről.

Dr. G. E.

B. I. Septér. Kérdés: Mi a különbség a kutyatej és az egértásra használt kutyafű között? **Felelet:** „Kutyatej” alatt általában az „Euphorbia” nemzetséggel tartozó, nálunk közönséges és burjánfélétet értjük. Az iróalom inkább „fűtej”-nek nevezte ezeket a növényeket. Helyenképpen van nálunk, legközelebbesebb a farkas-fűtej (Euphorbia cyparissias), amely kora tavasszal utak mentén, legelőken és parlag helyeken jelentkezik és éldeles sárga virágaival feltűnik. Legjellemzőbb vonása azonban a feltűnő sajátsága, hogy ha lepjük ezt a növényt, sűrű fehér levet bocsát ki. Ez a tejnedvélő hatása, olyannyira, hogy a bőrön hólyagot hűz. Ezen hatásmál fogva bibiresekét szoktak ele kiirtani. Miután ez a növény nagyon elterjedt mindenfelé, azért különböző vidékeken különböző neveket is adtak neki. Egy nevezik: ebtejnek, farkas-tejnek, farkastejnek, kutyatejnek, zamártejnek, kutyatejkének és egyes fűnek is. A tudományos neve, az „Euphorbia” név pedig onnan ered, hogy Plinius, a nagy római tudós, aki 23–79-ig élt Krisztus születése után és aki fűtejfélék gyógyító erejéről rész könyvet írt, az egyik afrikai fűtejnek az Euphorbia nevet adta, még pedig Juba mauritaniai király házi orvosának: Euphorbos-nak a tiszteletére. A fűtej, vagyis kutyatej, különben kétféle terem nálunk, de a legközelebbesebb faj a fentemlített. Tejnedvő azonban nemcsak fűtejféléknek van, hanem más növényeknek is. Így pl. a kerti alátának és annak a rokonainak, az úgynevezett Fészkesvirágoknak is. Odatartozik pl. a bakaszaka (bak szakál) is, amelyek bőven foly a teje, ha lép-

jük. Rétjeinken igen gyakori a bakszaka és feltűnik magas növényével és szép nagy sárga virágaival. Ezen tejelés miatt nevezik helyenként a gyermekláncot, vagy pitypangot is kutyatejnek, más vidéken eikóriának hívják.

Ami már most az „egéirtásra használt kutyafű”-vet illeti, az egészen másféle növény. Helyes neve: *orvosi ebnyelvű fű* (*Cynoglossum officinale*). Más nevei: árnyó, atlaszfű, atlaszér, atracél, egérszagu fű, kókistetű, kutyanyelvű fű, patkányfű, patkányirtó fű, szípóka meg Vénus ujjá.

Az ebnyelvű fű az Erdéslevelek családjába tartozik, amelynek sajátsága a szőrös mez. Ugy a szára, mint a levelei szőrösök. Az ebnyelvű fű a sok apró szőrtől szürkés színű és bársonyos tapintatú; virágai pedig szentes biborveresek, vagyis nyiláskor biborszínűek, utóbb azonban az ibolyába átmenők. A kókistetű név onnan ered, hogy a virágából négy-négy erősen kampos szőrű makkocska képződik és ezek erősen belekapaszkodnak az arra haladó ember ruhájába, vagy az ott járó állat bundájába.

Az ebnyelvű fű is utak mentén és parlag helyeken terem és tavasszal virágozik. Legjellegzetesebb sajátságát különleges és erős egérszaga. Ezen tulajdonsága révén egér- és patkány- (pocegér) irtásra használják. Ha magtárba vagy éléskamarába kirakjuk az ebnyelvű fű friss leveleit, a patkány vagy egér inkább kivándorol onnan, mintsem hogy ezen a fűvön átlépjen, amely neki sajátságos szagánál fogva ellen-szenes. Tudjuk, hogy az egér-ürüléktől szagos egérfogóba nem lép be az egér. Ez a szag neki intő jel gyanánt szerepel és ezért kerül az ebnyelvű füvet is, amely hasonló szagu. Tudományos neve: *orvosi ebnyelvű fű* — *Cynoglossum officinale* — azt bizonyítja, hogy ez a növény valaha hivatalos, vagyis officinális volt a gyógyászatban. Az egész növényből kivonatot készítettek, továbbá porrá is őrölték és a kivonlatát vagy a porát csillapító, álmosító, fájdalomcsillapító orvossággul használták mellbaj el-

len, valamint égési sebek fájdalomának csillapítására. Az ebnyelvű füvet t. i. régebben bő-dító hatásának (narkotikusnak) tartották, sőt két vegyész *Didulein* és *Buchholtz*, az ebnyelvű nedvéből kávématot készített, amelynek ha a véráramba került, hasonló volt a hatása, mint az amerikai nyilmérgeknek, csak hogy a hatása valamivel gyengébb volt. Azt mondják, hogy Európa őslakosságának is hasonló szokásaik voltak, mint az amerikai indiánoknak, hogy t. i. testöket élénk színekkel befestették, betetoválták és hogy a hazai füvekből nyilmérgeket készítettek, amelyek egészen a puska-por feltalálásáig használatban voltak vadászatok alkalmával.

Az ebnyelvűfűből készült kivonatot régen rosszul gyógyuló kelések kezelésére, továbbá belső vérzés és görcsös hasmenés ellen is használták.

Dr. Zelenyák János azt írja az ebnyelvűfűről, hogy „annak levele, virágja és gyökere porrá zúzva, patkánylyukak betömésére használva, az állatokat a helyiségből távoltartja”.

Dr. Péter Béla.

K. B.-né. A vizsgát le kell tennie.

Cs. A. Torda. Csak előfizetők kérdéseire szoktunk válaszolni. Kivételesen azonban Önnek válaszolunk. A „Pekkt” ára kilónként 160 lej, kapható Schieb és Tsa cégnél Kolozsváron, a Ferenc József-uti vashíd mellett. Rövidesen a „Pekkt”-et megint ismereteni fogjuk lapunkban.

K. Sepsiszentgyörgy. Ön egy nagyon fontos ügyben vitára kéri és kifejti egyéni véleményét. — Minthogy ezt név nélkül tette, a kérdéssel nem foglalkozunk.

Cs. V. Firma-adót minden iparosnak kell fizetnie.

L. A. A munkatörvény szerint csak azokért az alkalmazottakért kell betegsegélyző illetéket fizetni, kik az iparban, kereskedelemben, vagy a gazdaságban segídkeznek. Háztartási alkalmazottakért (cselédékért) nem kell fizetni, ezt nem is fogják kérni Öntől.

M. A. H. Ford Michigan, Detroit, Amerika.

A. D. A kérdézet címek: Ford Motor Co. Detroit, Michigan U. S. A., Highland Park, Chevrolet Motor Co. Michigan, -Flint.

B. K. „Akarata ellenére“ nem sorozhatták be schimbasnak, mivel a sorozás alkalmával nyilatkozatot kellett aláírnia, melyben megígéri, hogy a ló beszerzéséről és tartásáról gondoskodni fog. Próbálja meg kérvényben a Cerent de Recrutare-hoz fordulni, melyben átírását kéri valamilyen alapon. Hivatkozzék talán szegénységére.

M. F. Sajnálattal értesítjük, habár mindenütt eljártunk, hol ügyében jó tanácsot adtak volna, nem tudunk semmi utmutatással szolgálni. Kérésre annyira kivételellen, hogy azt törvényes formák között nem lehet teljesíteni. Talán, ha külföldi ismerőst keresne, ki vállalja, hogy elhelyezéséről gondoskodik, az ottani hatóságok engedékenyebbek volnának.

F. A. Ha már döntött az Agrár Comitő Bukarestben, úgy segíteni nehéz a dolgon. A legheylesőbb az, ha az igénylőkkel valami megoldást talál.

Gy. Gy. Az ingatlan, ha a férfi nevén áll, azon segíteni nem lehet és afelett szabadon rendelkezhetik a tulajdonos.

Sz. J. A feltett kérdésre az a válaszuk, hogy a veteménymagvak termelését nem ajánljátjuk, mert a mag értékesítése nehézségbe ütközik. A mag árusítása bizalmi kérdés, ezért a magkereskedő csak olyan helyről veszi a magot, ahol meg van a biztosítéka, hogy friss és fajazonos magot kap. Ismeretlen termelőtől nem vásárol a magkereskedő. Sokkal helyesebb ezért a gyümölestermelést nagyobb arányban fölkarolni. A gyümölcsfák között lehet zöldséget is termelni. Miután a zöldségtermelés végett a földet rendszeresen meg kell munkálni és meg is kell trágyázni, azért minden a gyümölcsfáknak is javára válik és olyan helyen a fák jobban teremnek, mint az olyan helyen, ahol a földet nem munkálják meg. A szép és hibátlan gyümölcsnek mindig van keletje, könnyen értékesíthető.

Paprikát csak jó kövér földön érdemes termelni. Ha a terület öntözhető, akkor kellő trágyázás mellett föl lehet karolni a paprikatermelést, úgy a mint azt Bihar megye több vidékén már bevezették.

Tornát csak laza porhanyós földön lehet termelni, mert a termelési miveletek megkivánják a laza földet.

Ugy a paprika, mint a torma állandó cikk, a melyet nagyban is lehet értékesíteni.

Gyepörésben jól beválik a dinnyetermelés, ha az éghajlat is megfelelő. Ha a dinnyének nem felel meg az égalj, akkor lehetne döblecet nagyban termelni, mert az is jól értékesíthető a nagyobb városaink piacán.

A kert helyes beosztására nézve ajánlom az Erdélyi Gazdasági Egylet kiadásában megjelent „A házi kert“ című füzetet, amelyet kiadóhivatalunk utján is be lehet szerezni. Ebben a füzetben megtalálja kérdésttevő a szükséges tudnivalókat a kertje berendezésére nézve.

A fölkinált hagyma- és székfűmag elhelyezését megpróbáltuk, de az nem sikerült, mert magkereskedő csak általa ismert megbízható termelőtől veszi a magot. Az ilyen kisebb mennyiségben termelt magot legfeljebb a piacon vásár alkalmával lehet értékesíteni.

P. B.

Vigyázz!

mert nem minden fémtisztító

SIDOL

Szerkesztői üzenete

Az első naptárexpedíciót, mely már jeleztük is előző számunkban befejeztük s január 10 utol megkezdjük a másodikikat. Ismétellen felszólítunk tehát minden hátrálékost, hogy igyekezzenek a hátrálék beküldésével, mert ha ezt megleszik, a naptárt a pénz beérkezése után alig néhány napon belül feltétlenül elküldjük címükre. Akinek jelenleg nem áll módjában a pénzt beküldeni, de legkésőbb január hónap folyamán elküldi, annak még tudjuk biztosítani a naptár elküldését, mert készletünk még tart, de aki január eltelle után küld be a pénzt, csak az esetben biztosíthatjuk a naptárt, ha még lesz naptárunk. Tehát január hónapban minden hátrálékos rendezze előfizetését.

J. J. I. Hadikfalva, Sz. J. Kovászna, M. J. Mezöpetri, P. F. Lupény, B. G. Szászváros, B. J. Feketelak, Sz. S. Petenye, K. I. Torja, B. J. Szaniszló, M. A. Cse-

Akinek rádiója van, vagy akar vásárolni, ne mulassza el az alábbi könyvek beszerzéséről gondoskodni, mert ezzel rádió ismereteit a leghatásosabban kiegészítheti:

Balogh Arthur: Kristály detektoros rádió készülék	96 le
Horváth László: A rádió amatőr kézikönyve	— — 170 „
Khayll és Rada: A rádió újdonságai 1926—1929-ig	17 „
Milakovszky László: A rádiótelefon készítése	— 96 „
Molnár János: A rádiótelefon elméleti és gyakorlati ismertetése	— — — — — 204 „
Dr. Vajda Béla: Rádióismeretek	— — — — — 25 „
Zakariás: A rádió vezérfonala	— — — — — 96 „

Megrendelhető a „MINERVA“ R.-T. könyvesboltjában Cluj-Kolozsvár, Strada Regina Maria (volt Deak Ferenc-utca) 1 szám.

Ha rádiót akar vásárolni, kérjen árjegyzéket a „MINERVA“ R.-T. rádióosztályától Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (volt Brassai-utca) 5 szám.

kefalva, G. S. Asszonyvásár, F. M. Nagyvarjas, P. A. Kászonyimpor, N. E. Héjjasfalva, F. J. Lozsád, G. Gy. Terje, A. A. Tölgyes, N. I. Krizba, F. F. Sinfalva.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mély tiszteletünket, hálánkat és köszönetünket. Bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

T. Gy. Aranyoslóna. Beküldött újévi versében vannak jó sorok is. Alapgon dolata azonban annyira elvont, hogy a Magyar Nép-ben nem közölhető.

K. I. Természetesen tovább küldjük a lapot, csak kérjük a hátralékot mielőbb kiegyenlíteni. **G. D.** 345 lej beküldésével az általunk küldött pénzes utalvány felhasználásával 10 lej portó költséget kellett volna a postahivatalnak felszámítani s nem 12 lejt. Rendes postautalványnál 3 lejjel kevesebb fizetendő.

B. B. Köszönettel vettük az 5 új előfizető bejelentését s további munkálkodását kérjük lapunk érdekében. Az 5 új előfizető bejelentéséért 2 könyvet adunk a Magyar Nép könyvtárából. Kérjük megírni, hogy melyik könyveket óhajtja s azt értesítése után azonnal elküldjük címére.

A. D. Sz. Ajánlhatjuk Vári: „Imádságos könyv“-et ára 75 lej vászonkötésben, finomabb kötésben 150 lej, továbbá Szentpéteriné: „Szakácskönyv“-et, melynek ára füzve 100 lej, kötve 130 lej, vagy Szászno Bene Ilonka: „Szakácskönyv“-et, melynek ára 120 lej és a portóköltség.

Zsigmond Miklós. Beküldött verséből közlésre érdemesítjük a következő strófát: Nincsen nekem vetőgépem, — Tiszta búzát szórva vetem — Hármat hintek, egyet lépek — Atya, Fiú, Szentlélek — Hit, Remény, Szeretet — Szántok, vetek ... segélyetek! —

B. J. Feketelak. Levele vételekor a kékesi dalosverseny ismertetését már közöltük lapunkban. Nem térhetünk vissza még egyszer az ott történtek ismertetésére.

P. M. Nadrág. Levelét elintézés végett átadtuk a Magyar Párt elnökségének.

N. K. Szélszeg és P. A. Zsögöd. Hálás köszönetünket küldjük az új előfizetők bejelentéséért. Kérjük megírni, hogy a „Magyar Nép“ könyvtárából melyik könyveket küldjük el ajándékképpen.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: Gy. L. Gyimesbükk 2040, S. J. Hegyközüjlak 170, ifj. Sz. A. Dobra 170, P. A. Szárhegy 170, N. A. J.-né Kraszna 160, V. J. Tasnád 175, L. F. Zilab 175, G. S. S. Selymesilosva 175, Sz. M. S. Apanagyfalu 175, B. I. Mezőzáh 95, V. F. Torockó 175, Sz. F. Torda 175, V. G. Mezőzáh 95, Id. L. M. Torockó 330, Hitelszövetkezet Nagyalambfalva 345, A. J. D. Szolokma 175, F. B. Parajd 170 (r. 1931 jul. 1-ig), K. F. Bögöz 170, P. M. Kisbacon 170, B. K. Kápolnásfalu 175, Id. L. L. Kápolnásfalu 175, Sz. A. Homoródszentpéter 175, G. A. Székelydálya 175, M. D. tami Korond 175 lej.

A szerkesztésért felel:
GYALLAY DOMOKOS

Próbihirdetések

Próbihirdetések tarifája: Minden szó 5, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb hirdetés 60 lej. Alást keresők részére 20 szóig 50 lej. Előfizetőknek minden szó 4, vastagabb betűvel 8 lej. Az próbihirdetési díj előre beküldendő.

Kulcsárt fogadok! Csak megbízható, józan életű, szorgalmas egyének pályázzanak. Cs. Lázár László, Ilia-Marosilye, Hunyad megye.

Gyermektelen hivatalnok házaspár 12–13 éves leánygyermekket venné magához, kedvező feltételek mellett. Megtudható címmel együtt a kiadóhivatalban.

Lelkiismeretes, szakmájában is teljesen jártas 38–50 év körüli vincellért keres báró Jósika Gábor gazdasága Cara-Kolozskara.

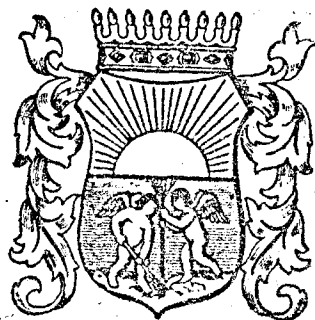
Három pár köves, hengersizítás vámörölő malomhoz szakértő feleostárs kerestetik. — Megkeresések a kiadóhivatal útján.

Havi 25,000 lej kereset.

Magas jutalék, fix, eselleg vasúti bérlet. Magánvevőknél jól bevezetett komoly képviselőket keresünk —

Ajánlatokat

Rudolf Mosse Cluj-Kolozsvár továbbit „Állandó” jelige alatt

Gyümölcsfaoltványok

diszfák, diszcserejék, rozsák, szőlőoltványok, amerikai alanyvesszők legjutányosabb beszerzési forrása gróf Bethlen László faiskolája és szőlőoltványtelepénél Reteag-Retteg, jud. Şomeş.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv.-Társ.

Cluj-Kolozsvár, P. Unirii (Főtér) 7.

Betéteket előnyös kamat mellett fogad el és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza. — Olcsó kölcsönöket nyújt.

Fiókjai: Dej-Dés, Diciosánmartindicsőszenmarton, Alba-Julia-Gyulafehérvár, Targu-Muras-Marosvásárhely, Oreda—Nagyvárad és Timisoara—Temesvár.

Saját tőkéi 143 millió lei.

Affiliált intézetei:
Tordearanyos várm. Tak.-pénztár Rt. Turda-Torda, Alsófehérvárm. Gazdasági Bank és Tak.-pénztár Rt. Aiud-Nagyenyed, Udvarhely-megyei Tak.-pénztár Odorheiu Székelyudvarhely és Cristur—Székelykeresztur, Szászrégenvidéki Tak.-pénztár Rt. Reghin—Szászrégen, Népbank Rt. Huedn-Bánfilyhunad és Szamosújvári Hitelbank Rt. Gherla—Sz.-ujvár.

Minden bankügyletet a legelőnyösebben végez. Áruaktárai a vasut mellett.

Küldje meg a

Pásztortűz

Irodalmi folyóirat-ot

Előfizetési díj:

Egész évre ... 500 L. Félévre ... 260 L.
Negyed évre 140 L.Kiadóhivatal: Cluj—Kolozsvár,
Str. Baron L. Pop (volt Brassai-u.) 5. sz.
Kérjen mutatószámot!

RADIUMCHEMA

LEGZEST
ÉLÉNKITI

VÉRELLATÁSI
GÉPKOZZA

ANYAGCSERÉT
SZABÁLYOZZA

IDŐKEKET KI-
EGYENSÜLYOZZA

MÉRGEZŐ ANYAG-
KAT ELTÁVOLÍTJA

GYULLADÁST GÁTLÓ ÉS
FELSZÍVÓ HATÁSA VAN

MIRIGYEK MŰKÖDÉSÉT
SZABÁLYOZZA,
FAJDALMAT CSILLAPÍT

RHEUMA
ISCHIASZ

IZMILETI
GYULLADÁSOK

IDEGNÁJOK
LESDA, BENULÁS

ÉRELSZESZEDÉS
NŐI BAJOK

GOLYVA, CUKORBAJ
MIGRÉN, BŐRBAJOK

SZIV-GYOMOR, LÉP-MÁJ-
VESE-HASBANTALMAK

TÜDŐ-TUBERKULOTI-
KUS, MEGBETEGÉDE-
SÉR, ASTHMA STB. STB.

RADIUMGYÓGYPARKNAK

Beszerezheti és ingyenes felvilágosítást nyerhet.

St. Joachimsthall „Radiumchema” romániai igazgatóságánál
ARAD, Str. Consistorului (v. Batthányi-utca) 31.**Szabadalmi törvény**

megjelent magyar nyelven kapcsolatban a nemzetközi egyezményvel és sok hasznos tudnivalókkal. Ára előre fizetve 50 lei, utánvétellel 65 lei

VASS A. szabadalmi ügyvivő
Cluj-Kolozsvár, Str. Erőgálna 122.
(volt Fellegvári-út)

Könyvkereskedésben is kapható!

Szőlőoltvány, gyümölcsfa

valamint gyökeres rippáriumortális és berlandéri szőlővesszőket megbízható helyről telepítünk.

Ajánljuk 20 év óta fennálló

telepünkről garantált fajtszta minden betegségtől mentes duggyökere szőlőoltvány és gyümölcsfáinkat. — Tekintettel az évi nagy keresletre, igyekezzék rendeléseit mielőbb hozzánk juttatni, minthogy a múlt évben nagyon sok vevőnkelt nem tudtuk kielégíteni. — Árjegyzéket kívánatra díjmentesen küldünk, mely a szőlőültetésről, valamint a káros növények itásáról sok hasznos tudnivalókat tartalmaz

Székely Gábor és Tsaszőlőoltvány és gyümölcsfatelep
Diosig-Bihardiószeg. (ud. Bihar.)**Dohányzók
figyelmébe!**

Érelmeszesedést gégehurutot nem kap. Dohányozhat bátran anélkül, hogy egészségének ártana, ha

„Nikostopot”használ. A nikotín 86 százalékát felfogja. Cigaretta készlet: 65 lei, szivar készlet: 100 lei. Kapható mindenütt. — Főlerakat **Gyalul** gyógyszerár **Tárgu-Mureş** — Marosvásárhely.**Mezőgazdasági Bank
és Takarékpénztár Rt**Cluj-Kolozsvár, Cal. R. Ferdinand
(v. Wesselényi Miklós-utca) 7. sz.

Fiókinlézetek:

Dej-Dés, Beclean-Bethlen,
Cehul-Silvaniei-Szilagyecseh,
Jibou-Zsibó, Zălau-Zitah.

Affiliált intézetek:

A Nagynyedi Kisegítő Tak.-pénztár
R.-T. Aiud-Nagynyed és ennek
Uioara-Marosújvári fiókinlézete. —

Saját tőkék:

60,000 000 Lei.

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalásokat bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl. —

Engedélyezett devizahely

„Transsylvania” Bank Rt

Cluj-Kolozsvár.

Fiókinlézetei:

Torda,
Gyulafehérvár,
Marosujvár,
Maroshévíz,
Ditró,
Mócs
Gyergyszentmiklós,
Csikszereda,
Csikszentmárton,
Kézdivásárhely.

Külföldi fiókinlézetei:

Aranyosgyéres.

Elfogad betéteket, leszámítól
váltókat és bárhova
teljesít átutalásokat,
meghitelezéseket.